

Fiche 1: Richtlijn verblijfstitel slachtoffers mensenhandel

Titel:

Voorstel voor een richtlijn van de Raad betreffende de verblijfstitel met een korte geldigheidsduur die wordt afgegeven aan de slachtoffers van hulp bij illegale immigratie of mensenhandel die met de bevoegde autoriteiten samenwerken

Datum Raadsdocument:

13 februari 2002

nr. Raadsdocument: 6181/02

nr. Commissiedocument:

COM (2002) 71 def

Eerstverantwoordelijke ministerie:

JUST i.o.m. SZW, BZK, BZ, VWS

Behandelingstraject in Brussel: Werkgroep migratie, SCIFA, JBZ-Raad

Consequenties voor EG-begroting in EURO (per jaar): Geen

Korte inhoud en doelstelling van het voorstel:

Het richtlijnvoorstel heeft tot doel de instrumenten ter bestrijding van de illegale immigratie te versterken door een verblijfstitel voor de slachtoffers van hulp bij illegale immigratie en mensenhandel in te voeren en deze slachtoffers aan te moedigen om in de strijd tegen vermoedelijke daders van genoemde strafbare feiten met de bevoegde autoriteiten samen te werken. Het voorstel is gebaseerd op de conclusies van Tampere (conclusies 2 en 23), maar past bijvoorbeeld ook in de lijn die de Verenigde Naties hebben neergelegd in het zogeheten Verdrag van Palermo tegen grensoverschrijdende criminaliteit, mensenhandel en mensensmokkel en de daarbij behorende protocollen. In een recente mededeling van de Commissie betreffende een gemeenschappelijk beleid inzake illegale immigratie¹ wordt dit wetgevingsvoorstel ook aangekondigd. In het voorstel stelt de Commissie de slachtoffers van mensenhandel en mensensmokkel op één lijn. Weliswaar erkent de Commissie dat het hier juridisch om twee te onderscheiden delicten gaat, maar zij meent dat deze delicten elkaar in de praktijk vaak overlappen.

Rechtsbasis van het voorstel: Artikel 63, 1e alinea, punt 3, EG-verdrag (unanimiteit)

Comitologie: N.v.t.

Subsidiariteit, proportionaliteit, deregulering:

Subsidiariteit: Positief voor zover het gaat om mensenhandel. Hoewel Nederland reeds beleid kent op grond waarvan slachtoffers van mensenhandel een verblijfsvergunning kunnen krijgen lijkt ingrijpen op communautair niveau voor de hand te liggen, gelet op het feit dat het hier een per definitie grensoverschrijdend probleem betreft. Nederland is echter tegenstander van het onder één noemer brengen van mensenhandel en mensensmokkel. Ten aanzien van mensensmokkel meent Nederland dat de voorstellen van de Commissie hun doel echter voorbij schieten, (sterker nog, hiervan zou zelfs een aanzuigende werking kunnen uitgaan) en derhalve niet aan de subsidiariteitseis voldoen.

Proportionaliteit: Positief (het betreft een richtlijn).

Nederlandse belangen:

Nederland is voorstander van het harmoniseren van het beleid inzake het verlenen van verblijfsvergunningen aan slachtoffers van mensenhandel. Nederland heeft sinds 1988 reeds beleid op dat terrein en is van plan dit beleid te handhaven.

Wat betreft slachtoffers van mensensmokkel geldt dat mensensmokkel in het Nederlandse Strafrecht een geheel ander begrip is. De Nederlandse wetgever heeft voor een andere strafbaarstelling gekozen omdat Nederland meent dat gesmokkelde personen geen willoos slachtoffer zijn. Dit standpunt heeft Nederland ook tijdens de onderhandelingen over het protocol mensensmokkel tot uitdrukking gebracht. De Commissie erkent weliswaar dat uit juridisch oogpunt hulp bij illegale immigratie en mensenhandel twee verschillende delicten zijn, maar meent dat deze delicten elkaar in de praktijk vaak overlappen. Nederland acht het onder één noemer brengen van mensenhandel en mensensmokkel onwenselijk en meent dat het voorstel tenminste in dit opzicht zou moeten worden aangepast. Het samenvoegen van deze twee delicten onder één regeling zal het draagvlak voor een regeling in Europees verband niet vergroten.

Consequenties voor nationale regelgeving/beleid c.q. decentrale overheden (betrokkenheid IPO/VNG)

¹ COM(2001)672, zie het betreffende fiche in *Kamerstukken II*, 22112, 224 dd. 11-03-02

Op het terrein van de opvang en het bieden van verblijfszekerheid aan slachtoffers van mensenhandel gaat het bestaande Nederlandse beleid verder dan het voorstel. Zo wordt het mogelijke slachtoffer drie maanden bedenktijd geboden, wordt de beslissing omtrent het verlenen van een verblijfsdocument direct gekoppeld aan het doen van aangifte en wordt het document verleend voor de duur van het proces tegen de verdachte, ongeacht de uitkomst. Voor zover het voorstel betrekking heeft op mensenhandel behoeft het Nederlandse beleid geen aanpassing. Voor wat betreft het verlenen van een verblijfsrecht aan slachtoffers van mensensmokkel dient het beleid wel ingrijpend te worden aangepast. Een dergelijke regeling kennen wij niet. Voor wat betreft de wenselijkheid van een dergelijke regeling zie hierboven.

Rol EP in de besluitvormingsprocedure: Adviesrecht